

Husdyrbruget 1880.

De gennemgaaende gode Priser paa Husdyr og deres Produkter samt den noget forøgede Udførsel heraf, som det sidste Landbrugsaar har frembudt, har gjort dette Aar til et af de bedste, som Landet i denne Henseende har havt, siden den sidste store Periode begyndte. Saaledes er iaar Dverskudsudførselen

af Hornkvæg	1,380	Stkr.	større	end	ifjor
- Faar	11,727	—	—	—	—
- Svin	33,963	—	—	—	—
- Flæst	891,595	Ød.	—	—	—
- Æg	686,090	Skene	—	—	—
- Smør	2,688	Ød.	—	—	—
- Ud	1,144,925	Ød.	—	—	—

og af Ost er der indført 415,266 Ød. mindre end ifjor. Ud-førselen er altsaa betydelig forøget i alle Retninger undtagen af Hornkvæg og Smør. For Smørrets Vedkommende stiller Sagen sig dog noget gunstigere, end oven anførte Tal vise, idet nemlig Bruttoudførselen er omtrent 9,600 Ød. større og Indførselen omtrent 5000 Ød. større end ifjor. Bruttoudførselen af Hornkvæg er derimod lidt (800 Stkr.) og Indførselen noget (2,200 Stkr.) mindre end ifjor.

Det store Tillæg, som har fundet Sted i de senere Aar, har altsaa ikke endnu kunnet bringe Udførselen af Hornkvæg op i Højde med, hvad den har været tidligere. Der er endnu iaar en mindre Udførsel af 26,500 Stkr. end i 1876—77. Dels er Tillæget, for saa vidt det har været bestemt til Fodning, endnu ikke naaet saa vidt, at det kan sættes paa Fedestalden, og dels er det blevet anvendt til at øge Besætningernes Størrelse, hvortil der har været Trang, og hvorfor

der heller ikke er afgaaet saa mange Udsættene som sædvanlig. De høje Priser paa magert Kvæg, som have fortsat sig gennem sidste Aar, have vel ogsaa bidraget noget til at indskrænke Omsætningen. Men forøvrigt maa det dog antages, at Fødemning af Hornkvæg virkelig er indskrænket noget, hvad jo ogsaa er rimeligt nok under de forholdsvis knappe Løder, som Landet har fristet de senere Aar. Kvægfødemningen er altid forbunden med en Del Risiko, der er noget at vinde, men ogsaa en Del at tabe, og der er derfor selvfølgelig en Del, som trækker sig tilbage, naar de mulige Tab ikke godt kunne taales. At der vises stor Forsigtighed overfor Fødemningen, giver sig ogsaa Udtryk deri, at der affendes saa meget halvfedt og halvmagert Kvæg. Man er tillige særlig ængstelig overfor Vintefødemning, der kræver det store Udlæg af kostbart Foder. Derfor fedes de fleste Dyr paa Græs. Ikke alene fedes alle Faar næsten udelukkende paa Græs, men ogsaa den største Del af Hornkvæget. Dette bidrager i og for sig ogsaa meget til baade at indskrænke Udførselen og forringe Kvaliteten. Thi vore Græsmarker kunne kun tage mod et meget begrænset Antal Dyr, og de ere kun undtagelsesvis af en saadan Bestaffenhed, at der kan fedes nogenlunde godt end sige bundfede paa dem. Den store Mængde af halvfede og næsten magre Dyr, som frembringes paa Græsmarken, forøges end yderligere ved, at alle Egne især i Jylland ere som oversaaede med Smaaprangere, der rejse omkap for at købe, og som kunne bruge de simpleste Varer. Denne Mellemhandel er baade til Skade for Producenterne og for Produktionen i det Hele. Det var derfor ønskeligt, om der paa en eller anden Maade kunde sættes en Stopper herfor. Men der er næppe noget, der vilde virke bedre herimod, end at Kvægfejerne associerede sig for at affende i Fællesskab, saaledes som det alt steer nogle Steder.

Aaret har forøvrigt været ret gunstigt for Kvægfødemningen. Dels vare Foderpriserne lave først paa Efteraaret, og dels vare Fødemarkerne især i Forsommeren meget gode. Det

er et glædeligt Opsving, som Faareavlen har faaet, og som ogsaa har fundet sit Udtryk i en betydelig forøget Udførsel af Faar og Uld i de senere Aar. Men der er dog ingen Tvivl om, at Faareholdet endnu kan forbedres meget i de fleste Egne af Landet, og særlig gjælder dette om Kvaliteten af de Faar, der holdes. Det er saa yderst simple Midler, der i Regelen anvendes herhjemme ved Opdræt og Fedning af Faar, at det er i høj Grad nødvendigt at holde et godt og triveligt Faareslag, hvis Holdet skal blive lønnende. Svinefedningen har iaar givet et godt Udbytte. De gode Priser have ogsaa fremlokket en større Produktion og navnlig en meget betydelig større Udførsel af levende Svin. Denne har sidste Aar været større end nogensinde før, medens dog Udførselen af Flæsk, skjøndt betydelig større end ifjor, endnu er næsten 2½ Million Pbd. lavere end i 1876—77.

Der har iaar været en noget større Omsætning af Heste end ifjor, nemlig en Udførsel af 13,784 Stkr. iaar mod 12,208 ifjor, og en Indførsel af henholdsvis 4,236 og 2,534 Stkr. Overstudsudførselen er altsaa 9,548 iaar og et Hundrede Stykker mindre end ifjor.

De Bestræbelser, der i Aarets Løb fra forskjellig Side ere gjorte, dels for at fremme Udviklingen af vore Exportmidler og dels for at indskrænke de store Omkostninger derved, have ikke endnu ført til noget Resultat, som har havt den mindste gavnlige Indflydelse paa Produktionen. Herfra maa dog fraregnes den Forøgelse af Dampskibsfarten, som er i Værk sat fra Holland og fra Aalborg. At Kjøbenhavn—Newcastle=Baadene ere gaaede over til det forenede Dampskibsselskab, og at dette Selskab nu sejler paa Harwich i Stedet for Thameshaven, — hvilke ere de betydeligste Forandringer, der ere at notere angaaende Exportforholdene, — har ikke medført nogen Fordel — for Producenterne; den Nedsættelse af Fragten, som man kunde vente af, at Sejladsen til Harwich er betydelig kortere og lettere end til Thameshaven, er udebleven, og at Kvæget nu skal komme i bedre Stand til Markedet,

end efter at Staldene i Thameshaven vare blevne omdannede, er lidet sandsynligt. Der er vel ogsaa kun ringe Udsigt til, at Transporten af Smør og lignende Varer til London vil blive lettet i den nærmeste Fremtid. I det mindste maa Landmanden være forberedt paa, at hans Forventninger i denne Henseende næppe ville blive opfyldte for det første. Vort Forhold til Verdensmarkedet, seet saavel fra Industriens og Handelens Side som fra Landbrugets, er dog imidlertid undergaaet saa mange Forandringer og gennemløbet en saadan Udvikling i en Række af Aar, at Tidens Krav vel nok omstøder vil bryde igjennem og ændre Handelsvejene og Exportforholdene efter sig, for saa vidt disse ikke kunne følge hurtigt nok med i den almindelige Udvikling.

Hvad Sundhedstilstanden blandt Husdyrene i det sidste Aar angaaer, da har denne for de almindelige Sygdommes Bedkommende været meget god. Dog har der herstet en Del Flynthersyge og dens Følger blandt Faarene. Men saa har Landet til Gjengjæld været hjemstøgt af den ondartede Lungsyge blandt Kvæget, og det endog to Gange i sidste Kalenderaar. Da Sygdommen i begge Tilfælde er udbrudt blandt Kvæg, der var indkjøbt i Sverrig, er det en Selvfølge, at man har været tilbøjelig til at søge Kilden til Sygdommen i Sverrig. Dette har lige saa selvfølgelig fremkaldt nogen Ubillie paa svensk Side. Det er derfor glædeligt at se, at de svenske Autoriteter have taget sig af Sagen, for at saa alle derhen hørende Forhold nøje undersøgte, og ligesaa glædeligt er det, at svenske Dyrleger i den seneste Tid have samvirket med danske for at faa Klarhed i Sagen. Sverrig og Danmark staa nu i et saa omfattende Handelsforhold til hinanden, at det ingenlunde vilde baade noget af Landene, om de stille deres Interesser fra hinanden i denne Henseende. Det sandsynligste Resultat heraf vilde kun blive, at England luffer sit Marked for dem begge. Det er sikkert et stort Held, som vi kunne have Grund til at glæde os over, at det er lykkedes begge Gange at opdage Sygdommen i Tide og at saa den

udryddet. Men dog, forekommer det os, er der ingen Grund til at føle os trygge overfor Fremtiden og at stole paa, at vore dygtige Dyrlæger altid skulle have det samme Held over for denne og andre smitsomme Sygdomme. Thi en Kjendsgjerning er det, at Sygdommen er optraadt i to forskjellige Tilfælde i et og samme Aar, og at dette har kunnet ske, maa være nok til at vække vor Aarvaagenhed og ved alle rimelige Midler at søge at undgaa noget lignende i Fremtiden. Vi kunne sige os selv, at England ikke i Længden vil se ligegyldig til, hvis den ondartede Lungesyge og andre Smitsotter skulde optræde alt for hyppig hos os. Og vi tør ikke skjule for os selv, at hvor dygtig end vor Dyrlægestand er, saa maa der i Følge Sagens Natur findes mange mindre erfarne Mænd derimellem. Og hvorledes vilde f. Ex. et saa indviklet Udbrud af Lungesyge som det ved Odense vel være faldet ud, hvis det ikke tilfældigvis var bleven behandlet af saa dygtige Kræfter, som der var til Stede. Hvorledes et Udbrud af smitsomme Sygdomme vil være faren, naar det falder i en af de mange Kvakfalveres Hænder, behøver ikke nærmere at antydes. Overfor de store Interesser, der saaledes ere paa Spil, maa Staten nødvendigvis tage Sagen i sin Haand. Landmanden kan ikke være tjent med, at vor Handel med England udsættes for saa store Farer, og har Krav paa, at der tages Hensyn til hans Interesser i denne Sag, saa vist som det tillige er en Sag af stor Betydning for hele Landet. Og det, der særlig maa kræves, er en tidsvarende Omordning af vort Veterinærpolitii, hvorved der opnaaes et stærket Tilsyn med Sundhedstilstanden blandt Husdyrene her i Landet.

Af større Dyrskuer maa nævnes det af jydste Fællesforening afholdte 2 Dages Dyrskue for Sjælland i Viborg. Det jydste Malkekvæg, særlig hvad Tyrene angik, var her fremstillet saa smukt og lovende som næppe paa noget tidligere Skue. At de Forventninger, som man oprindeligt knyttede til Virkningen af de andre Dyrskuer, ikke ere bleve opfyldte, er nu og da blevet fremhævet i de senere Aar. Lige-

som denne Utilfredshed hermed allerede tidligere har bidraget til Afholdelsen af større provinfielle Dyrskuer, saaledes har den iaar ogsaa medført et Par andre Forholdsregler. Paa Volland-Falster har man saaledes sidste Vinter foretaget en omfattende Mønstring af Hestetillæget i Stiftet, og sidste Sommer har Regjeringens Tilforordnede ved Dyrskuerne paa Sjælland ligeledes her foretaget et lignende Eftersyn i sit Distrikt. Ved Siden af, at Dommerne ved Dyrskuerne derved kunne opnaa et langt mere indgaaende Kjendskab til de Hingste, der fremstilles, aabnes der tillige en fortrinlig Vejledning til at vejlede Hesteopdrætterne saavel hvad Tillæg som Opdræt angaaer. For Kvægablens Vedkommende er der i Kjøbenhavns Amts Landboforening fremkommet og af dennes Bestyrelse vedtaget en Forslag om at søge Kvægholdet opmuntret ved Præmiering af hele Besætninger. Man har fremført herimod, at man derved gik Glip af at faa de præmierede Dyr at se paa Skuerne, hvor de ellers vilde tjene som et Exempel til Eftertiligning, og tillige er der indvendt, at det at have en fortrinlig Besætning i og for sig er saa lønnende, at her ingen Præmie behøves. Men hertil maa dog siges, at Dyrskuerne godt kunne fortsættes, fordi der anvendes andre Præmieringsmaader ved Siden af, og man kunde endog paalægge de præmierede Besætninger at fremstille et Udvalg af deres Dyr paa Dyrskuerne. Og den anden Indvending kan jo med lige saa god Grund fremføres mod Præmiering af enkelte Dyr eller en hvilken som helst Belønningsmaade. Ved Siden af at bedømme hele Kvæghold er det tillige Hensigten aarlig at trykke en udførlig Beretning om alt, hvad der kan være at meddele af almindelig Interesse fra de konkurrerende Besætninger, og det synes utvivlsomt, at en saadan Beretning, omdelt til Foreningens Medlemmer, maa kunne gjøre ikke ringe Nytte.

B. Sæssen.